

CHÓ SÓI VÀ CỪU TRONG THƠ NGỤ NGÔN CỦA LA- PHÔNG- TEN

(H.ten)

I. Mục tiêu bài dạy.

1. Kiến thức.

- Thấy được tác giả dùng biện pháp so sánh 2 hình tượng con cừu và chó sói trong thơ ngụ ngôn La- phông- ten với những dòng viết của nhà động vật học Buy- phông cũng viết về 2 con vật ấy nhằm làm nổi bật đặc trưng sáng tác văn chương nghệ thuật: in đậm dấu ấn cách nhìn, cách nghĩ riêng của nhà nghệ sĩ.

2. Kỹ năng.

- Rèn kỹ năng tìm hiểu, phân tích luận điểm, luận chứng trong văn nghị luận, so sánh cách viết của nhà văn và nhà khoa học về cùng một đối tượng.

3. Thái độ.

- Giáo dục cách đối sánh trong văn nghị luận.

II. Phương tiện thực hiện.

- Thầy: giáo án, sgk, bảng phụ.

- Trò: vở soạn, sgk, vở viết.

III. Cách thức tiến hành.

- Nêu vấn đề, thảo luận.

- Phân tích.

IV. Tiến trình bài dạy.

1. Tổ chức.

2. Kiểm tra.

- Em hãy nêu lên suy nghĩ của mình sau khi học xong văn bản “Chuẩn bị hành trang vào thế kỉ mới” của Vũ Khoan?

3. Bài mới.

Giới thiệu bài mới: Trong phản ánh, biểu hiện, nghiên cứu cuộc sống hiện thực, văn chương nghệ thuật có điểm gì khác với khoa học tự nhiên, xã hội? Văn bản nghị luận nghiên cứu một bài thơ ngụ ngôn La- phông-ten nổi tiếng của nhà nghiên cứu H.ten sẽ góp phần làm sáng tỏ vấn đề trên.

Hoạt động của GV, HS	Nội dung cần đạt
- GV hướng dẫn đọc: chú ý phân biệt 3 giọng đọc: thơ ngụ ngôn La- phong- ten (bản dịch thơ song thất lục bát, đọc đúng nhịp 2 câu thất, 2 câu bát, lời dọa dẫm của chó sói và tiếng van xin tội nghiệp thê thảm của cừu non); lời dẫn đoạn văn nghiên cứu của Buy-phông: rõ ràng, khúc triết, mạch lạc; lời luận chứng của tác giả H.ten. - Gọi hs đọc, nhận xét. Nêu vài nét chính về tác giả? - H.ten (1828-1893) là nhà triết gia, sử gia, nhà nghiên cứu văn học Pháp, viện sĩ hàn lâm Pháp, tác giả công trình nghiên cứu La -phông ten và thơ ngụ ngôn, Văn bản này được trích từ đâu? - Chương II, phần II của công trình trên. Em hiểu gì về La Phong-ten? - La Phong ten là nhà thơ nổi tiếng của Pháp. Em hiểu gì về Buy- phong? - Là nhà vật lí học, nhà văn Pháp, viện sĩ Hàn lâm Pháp, tác giả công trình vạn vật học nổi tiếng. Chú thích 12,13 muốn đề cập đến ai? - Nhà bác học: nhà khoa học. - Nhà thơ: nhà văn nói chung. Xác định kiểu văn bản và PTBD? - Nghị luận văn học.	I. Đọc –tìm hiểu chú thích. 1. Đọc. 2. Chú thích. * Tác giả. - H.ten (1828-1893) - Tác giả nghiên cứu thơ La- phong - ten. * Tác phẩm. - Trích chương II của công trình trên/ - Buy- phong (1707-1788). * Chú thích. II. Tìm hiểu văn bản. 1. Kiểu văn bản và PTBD. - Nghị luận văn học.

Bài viết có thể chia làm mấy phần? - 2 phần. + Từ đầu đến như thế: hình tượng con cừu trong bài thơ của L.Ten trong sự đối sánh với con cừu của Buy- phong. + Còn lại: hình tượng con sói trong bài thơ của La phong ten trong sự đối sánh với chó sói của Buy phong. Là một bài văn nghị luận, em hãy chỉ ra những luận điểm của bài viết? - Có 2 luận điểm. - Học sinh đọc đoạn 1. Em có nhận xét gì về cấu trúc của luận điểm 1? - Mượn thơ La- phong- ten - Ngòi bút của Buy- phong. - Dưới ngòi bút của La phong ten: lời nhận xét của tác giả. Em có nhận xét gì về cấu trúc của đoạn một? - Vận dụng sáng tạo lời thơ La- phong- ten làm cho đoạn văn nghị luận sinh động hấp dẫn. Dưới con mắt của nhà khoa học B.phong, cừu là con vật như thế nào? - Theo Buy-phong: ông không viết về một con cừu cụ thể mà nhận xét về loài cừu nói chung như một loài động vật bằng ngòi bút chính xác của nhà khoa học, nêu lên những đặc tính cơ bản của chúng: sợ sệt, nhút nhát, đàn độn, không biết trốn tránh sự nguy hiểm, không cảm thấy tình huống bất tiện, cứ ì ra bất chấp hoàn cảnh bên ngoài (dưới mưa, tuyết rơi).	- Lập luận. 2. Bố cục - 2 phần. + Từ đầu đến như thế. + Còn lại. 3. Phân tích. a- Hình tượng con cừu dưới ngòi bút của La- phong- ten và Buy- phon * Theo Buy-phong: - Ông viết về loài vật bằng ngòi bút chính xác của nhà khoa học, nêu lên bản tính cơ bản của chúng: sợ sệt nhút nhát, đàn độn, không biết trốn tránh sự nguy hiểm, không cảm thấy tình huống bất tiện, cứ ì ra bất chấp hoàn cảnh bên ngoài. * Theo La- Phong- ten:
---	--

Trong cái nhìn của La phong ten, thì cừu là con vật như thế nào?

- Hình ảnh con cừu cụ thể, đã được nhân hoá như một chú bé ngoan đạo, ngây thơ, đáng thương, nhỏ bé, yếu ớt và hết sức tội nghiệp.
- Tác giả đặt cừu vào tình huống đặc biệt, đối mặt với chó sói bên dòng suối.
- Tác giả không tùy tiện bịa đặt mà căn cứ vào đặc điểm cơ bản vốn có: hiền lành, nhút nhát kêu rên tội nghiệp.

Nhà khoa học tỏ thái độ gì với con cừu?

- Không nói đến tình mẫu tử thân thương (đặc điểm chung của mọi loài vật).

Vậy đọc thơ La- phong- ten em có hiểu thêm gì về con cừu? Ngoài ra ta còn cảm xúc gì về con cừu?

- Tỏ thái độ xót thương, thông cảm như với con người nhỏ bé, bất hạnh: thật cảm động, vẻ nhẩn nhục, mắt nhìn lơ đãng, động lòng thương cảm với bao nỗi buồn rầu và tốt bụng như thế...

Em có nhận xét gì về cách lập luận của tác giả?

- Tác giả so sánh 2 cách nhìn: một của nhà khoa học Buy phong (chính xác những tập tính của loài động vật nói chung). Còn nhãn quan của nhà thơ, một nghệ sĩ thì La phong ten nhìn con vật thân thương và tốt bụng. Đó là sự khác nhau của hai loại hình nhận thức. Cách nhận thức của Buy phong là cách nhận thức duy lí thực chứng

- Hình ảnh con cừu cụ thể, đã được nhân hoá như một chú bé (chiên con) ngoan đạo, ngây thơ, đáng thương, nhỏ bé, yếu ớt và hết sức tội nghiệp. Đặt cừu vào tình huống đặc biệt, đối mặt với chó sói bên dòng suối.

- Không tùy tiện bịa đặt mà căn cứ vào những đặc điểm cơ bản vốn có của loài cừu: hiền lành, nhút nhát kêu rên, van xin rất tội nghiệp.

* Buy- Phong: Không nói đến tình mẫu tử thân thương (đặc điểm chung của mọi loài vật).

* Laphông ten:

- Tỏ thái độ xót thương cảm như với con người nhỏ bé, bất hạnh: thật cảm động, vẻ nhẩn nhục, mắt nhìn lơ đãng, động lòng thương cảm với bao nỗi buồn rầu và tốt bụng như thế.

- Nhắc đến tình mẫu tử thân thương, cảm động.

- Rút ra bài học ngụ ngôn đối với con người.

→ Tác giả so sánh 2 cách nhìn nhận để làm nổi bật đặc trưng trong phản ánh và thể hiện của thơ ca nói riêng, của nghệ thuật nói chung.

của khoa học; còn cách nhận thức của La phong ten là nhận thức thẩm mỹ nhân văn của nghệ thuật. Tác giả tạo ra sự so sánh này là nhằm làm nổi bật đặc trưng trong phản ánh và thể hiện của thơ ca nói riêng, của nghệ thuật nói chung.

* Chuyển ý: những đặc trưng này tiếp tục được tác giả làm rõ trong phần 2 như thế nào giờ sau chúng ta phân tích tiếp.

4. Củng cố.

Cách viết về cừu và chó sói của Buy- phong và La- phong -ten có điểm gì giống nhau?

- A. Cả hai ông đều sử dụng biện pháp nhân hoá để nói về chúng.
- B. Cả hai ông đều dựa vào đặc tính của cừu và sói để nói về chúng.
- C. Cả hai ông đều viết về loài cừu và sói nói chung chứ không phải là một con sói cụ thể.
- D. Cả hai ông đều viết về cừu và sói như những số phận và tính cách cụ thể.

5. Hướng dẫn học bài.

- Về học bài.
- Suu tầm vài bài thơ của La phong ten.
- Tìm hiểu nghệ thuật của H.ten.
- Làm bài tập trắc nghiệm.

CHÓ SÓI VÀ CỪU TRONG THƠ NGŨ NGÔN CỦA LA-PHÔNG TEN

(H.ten)

I. Mục tiêu bài dạy (như T.106)

II. Phương tiện thực hiện.

III. Cách thức tiến hành.

IV. Tiến trình bài dạy.

1. Tổ chức.

2. Kiểm tra.

Dưới con mắt của nhà thơ và nhà nghiên cứu vạn vật học, thì hình tượng con cừu hiện lên như thế nào?

3. Bài mới.

Hoạt động của GV, HS	Nội dung cần đạt
Theo Buy- phong, chó sói là con vật như thế nào? - Là tên bạo chúa, khát máu, đáng ghét... sống gây hại, chết vô dụng bản thủ. Theo La- phong- ten, chó sói có hoàn toàn như vậy không? Vì sao? - Là tính cách phức tạp, độc ác. → Vừa đáng ghét, vừa đáng thương Chó sói là tên trộm cướp nhưng bất hạnh độc ác mà khổ sở, là nhân vật chính đề La- phong- ten làm nên hài kịch về sự ngu ngốc. Ý kiến của em	3. Phân tích (tiếp). b-Hình tượng chó sói trong con mắt nhà thơ và nhà khoa học. - Theo Buy- phong: + Sói là tên bạo chúa, khát máu, đáng ghét, sống gây hại, chết vô dụng, bản thủ hôi hám, hư hỏng. - Theo La- phong- ten: + Sói là con vật có tính cách phức tạp độc ác, khổ sở, trộm cướp bất hạnh vụng về, gã vô lại thường xuyên đói meo, bị ăn đòn, truy đuổi → đáng ghét và đáng thương.

như thế nào?

- Chó sói độc ác, gian xảo muốn ăn thịt cừu non một cách hợp pháp nhưng những lí do nó đưa ra đều vụng về, sơ hở bị cừu non vạch trần, bị dồn vào thế bí. Cuối cùng sói đành cứ ăn thịt cừu non bất chấp lí do. Chó sói vừa là bi kịch độc ác, vừa là hài kịch của sự ngu dốt.

Theo em, Buy- phong đã tả lại hai con vật bằng phương pháp nào? Nhằm mục đích gì? Còn La phong ten, nhà nghệ sĩ, ông cũng tả hai con vật ấy bằng phương pháp nào?

- Nhà nghệ sĩ khi tả đối tượng thì không chỉ hiểu sâu, kĩ mà còn phải tưởng tượng, nhập thân vào đối tượng.

- La- phong- ten viết về hai con vật nhưng là để giúp người đọc hiểu thêm, nghĩ thêm về đạo lí trên đời. Đó là sự đối mặt giữa thiện và ác, kẻ yếu và mạnh. Chú cừu và sói đều được nhân hoá, nói năng hành động như con người với những tâm trạng khác nhau.

-Cách luận chứng của H.ten trong văn bản là gì và như thế nào? Tác dụng của phép lập luận đó?

- Phân tích, so sánh, chứng minh làm cho luận điểm sáng tỏ, sống động mang tính thuyết phục.

Mạch lập luận được triển khai trong văn bản như thế nào?

- Từng con vật hiện ra dưới ngòi bút của La- phong- ten, của Buy- phong, bố cục chặt chẽ? Với cách so sánh đối chiếu hai con vật trong mắt nhà thơ và nhà khoa học, H.ten muốn nói điều gì?

- Nghệ thuật in đậm cách nhìn, cách nghĩ riêng của nhà văn.

Khái quát lại nội dung và nghệ thuật của văn bản?

- Nhà khoa học tả chính xác khách quan dựa trên quan sát, nghiên cứu phân tích để khái quát đặc tính cơ bản của từng loài vật,

- Nhà nghệ sĩ tả với sự quan sát tinh tế, nhạy cảm của trái tim trí tưởng tượng, phong phú. Đó là đặc điểm, bản chất sáng tạo nghệ thuật.

→ Nghệ thuật phân tích, so sánh, chứng minh làm cho luận điểm sáng tỏ, sống động thuyết phục người đọc.

→ Nghệ thuật in đậm cách nhìn, cách nghĩ riêng của nhà văn.

- HS đọc ghi nhớ sgk/ 41. Thảo luận nhóm: Ý tưởng chính mà tác giả muốn nói đến qua văn bản trên là gì? Nêu bật đặc trưng của sáng tác nghệ thuật qua việc bàn luận về hình tượng con cừu và con sói trong thơ ngụ ngôn La phong ten.	* Ghi nhớ sgk, 4. Tổng kết. a. Nội dung. - So sánh hình tượng chó sói và cừu trong thơ ngụ ngôn của La- phong-ten với nhà khoa học Buy- phong, b. Nghệ thuật. - Phân tích chặt chẽ, luận điểm được làm sáng rõ mang tính thuyết phục. III. Luyện tập
--	---

4. Củng cố.

- GV cho học sinh đọc ghi nhớ sgk.

- Cho hs làm bài tập trắc nghiệm:

Cách viết về cừu và chó sói của Buy- phong và La- phong ten có điểm gì giống nhau?

A- Cả hai ông đều sử dụng biện pháp nhân hoá để nói về chúng.

B- Cả hai ông đều dựa vào đặc tính của cừu và sói để nói về chúng.

C- Cả hai đều viết về loài cừu và loài sói nói chung chứ không phải là viết về một con cừu và một con sói cụ thể.

D- Cả hai đều viết về cừu và sói như những số phận và tính cách cụ thể.

5. Hướng dẫn học bài.

- Về học bài.

- Suu tầm 1,2 bài thơ ngụ ngôn của Laphông ten.

- Tìm hiểu nghệ thuật lập luận của H.ten,

- Làm bài tập trắc nghiệm.

- Soạn bài đọc thêm “Con cò”

